

~~4789~~ 1748785

Дародний Телісаріат Охорони Здоров'я
УРСР

Український інститут експериментальної медицини

Експериментальна Медицина

Щомісячний журнал

La médecine expérimentale

ЛЮТИЙ

1937

Février

N°2

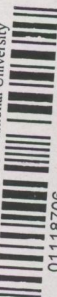
Держмедзидав

Ціна 3 крб. 50 коп.

37- 670

V.N. Karazin Kharkiv National University

01118706

2

Ж У Р Н А Л
**Е К С П Е Р И М Е Н Т А Л Ь Н А
М Е Д И Ц И Н А**

Орган Українського інституту експериментальної
медицини — УІЕМ

□

Журнал ставить завданням висвітлювати
досвід і досягнення наукової медицини
в СРСР та за кордоном

□

Журнал розраховано на широкі кола наукових
працівників у галузі експериментальної та
клінічної медицини, а також біології,
гігієни, фізики та хемії в медицині

□

Журнал вміщує реферати російською
та іноземними мовами

□

Передплату приймають :

Редакція журналу — Харків, вул. К. Лібкнехта, 1;
Держмедвидав — Київ, Рейтерська, 22, а також усі
поштові філії СРСР

LA MÉDECINE EXPÉRIMENTALE

Organe de l'Institut de Médecine Expérimentale
d'Ukraine

□

Le périodique a pour but de mettre en lumière
les progrès de la Science médicale dans
l'U. des RSS et à l'étranger

□

Le périodique est destiné aux nombreux travailleurs
de la science dans le domaine de la médecine
expérimentale et clinique, de la biologie,
de la physique et de la chimie dans
la médecine

□

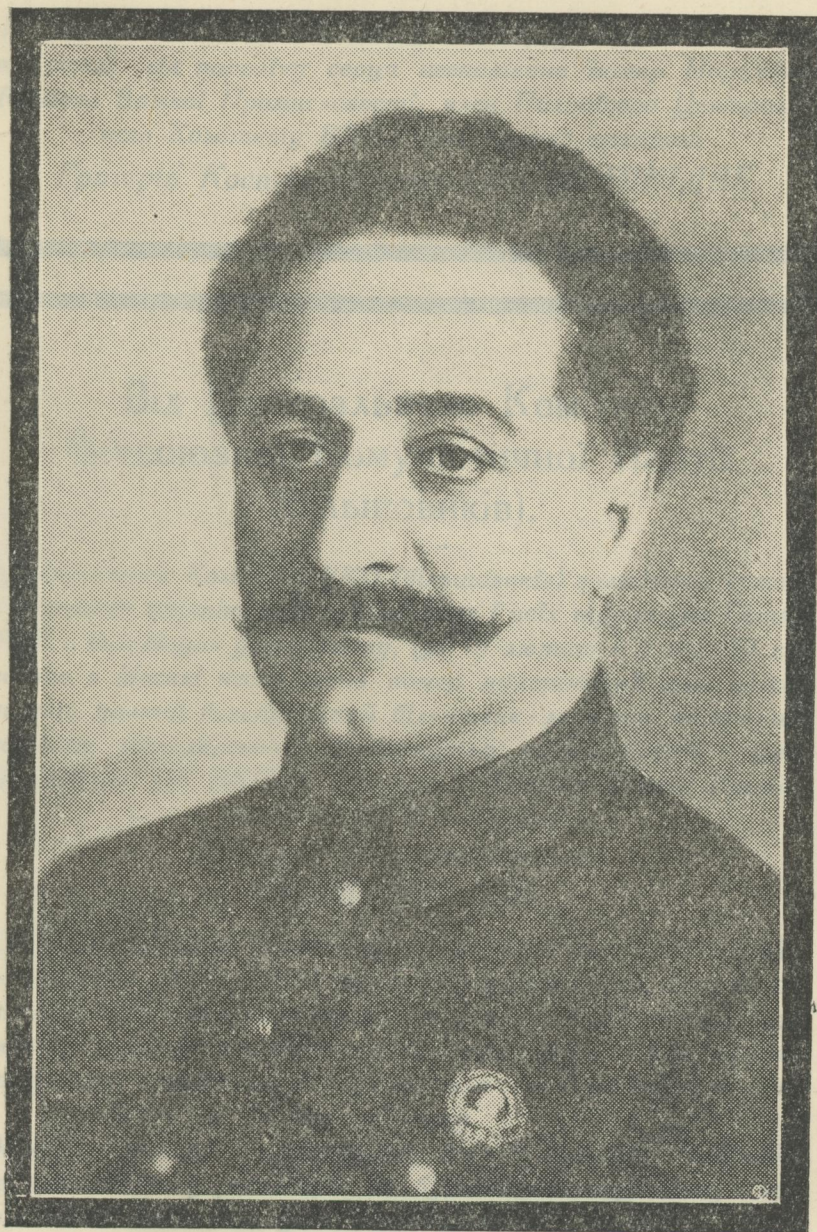
Le périodique contient des résumés en
langues russe et étrangères

□

Pour l'abonnement s'adresser :

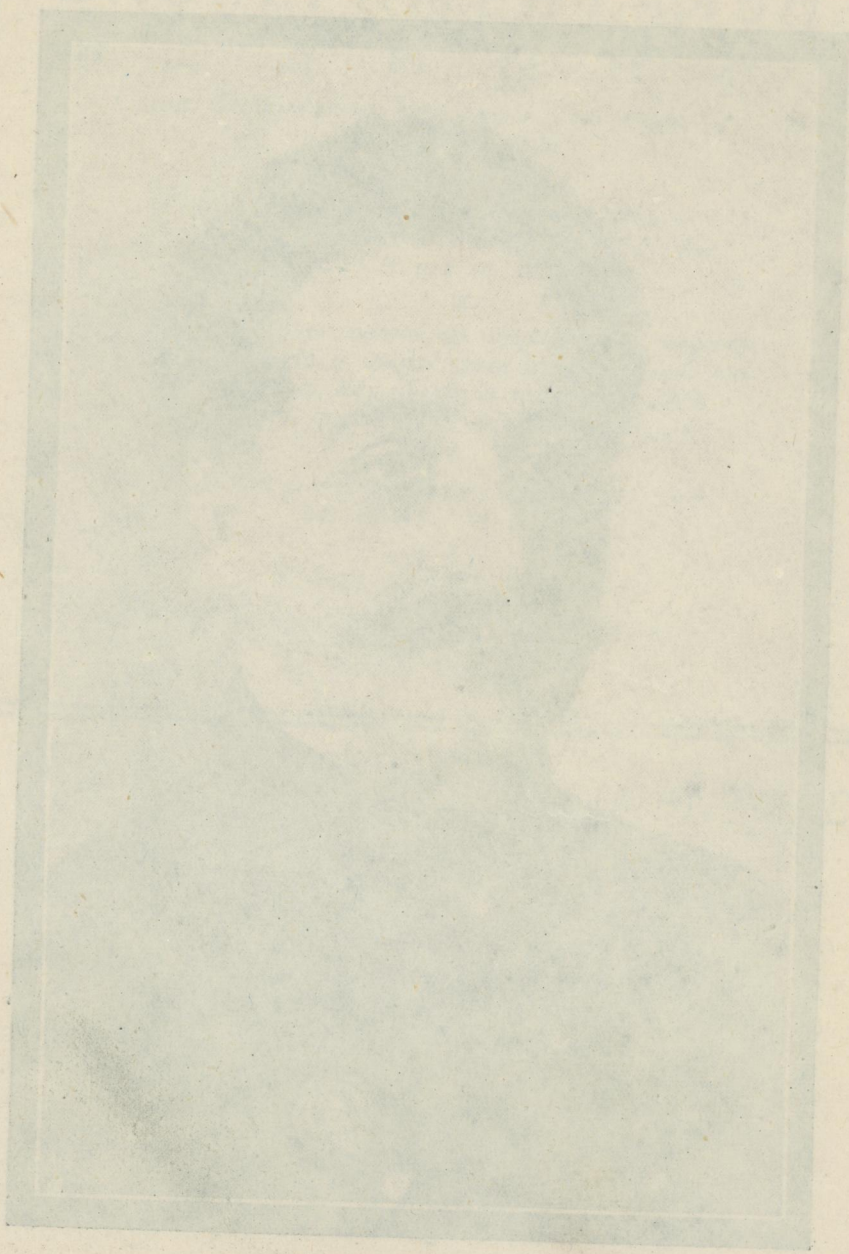
à la Redaction du périodique — rue K. Liebknecht, 1, Kharkow,
à Gosmedisdat — rue Reiterskoja, 22, Kijev, et dans tous les
Bureaux de Poste de l'UdRSS

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Григорій Костянтинович Орджонікідзе
(1886—1937)

59 64

Григорий Костянтинович Острожский

1886—1937

Родился 1886 г. в г. Острожском

Учился в Острожской гимназии, в 1905 г. окончил ее с золотой медалью. В 1906 г. поступил в Киевский университет, где окончил в 1910 г. юридический факультет. В 1911 г. защитил диссертацию на тему «О некоторых вопросах гражданского права» и получил степень кандидата юридических наук. В 1912 г. был избран доцентом по кафедре гражданского права Киевского университета. В 1917 г. переехал в Москву, где в 1918 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Московского университета. В 1920 г. переехал в Ленинград, где в 1921 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Петроградского университета. В 1922 г. переехал в Москву, где в 1923 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Московского университета. В 1924 г. переехал в Ленинград, где в 1925 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Петроградского университета. В 1926 г. переехал в Москву, где в 1927 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Московского университета. В 1928 г. переехал в Ленинград, где в 1929 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Петроградского университета. В 1930 г. переехал в Москву, где в 1931 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Московского университета. В 1932 г. переехал в Ленинград, где в 1933 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Петроградского университета. В 1934 г. переехал в Москву, где в 1935 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Московского университета. В 1936 г. переехал в Ленинград, где в 1937 г. был избран профессором по кафедре гражданского права Петроградского университета.

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

18 лютого о 17 год. 30 хв. у Москві, у себе на квартирі в Кремлі, від паралічу серця несподівано помер Народний Комісар Важкої Промисловості, член Політбюро Центрального Комітету ВКП (більшовиків) товариш

Григорій Костянтинович ОРДЖОНІКІДЗЕ.

Від Центрального Комітету Всесоюдної Комуністичної Партії (більшовиків).

Центральний Комітет ВКП (більшовиків) з глибоким сумом повідомляє партію, робітничий клас і всіх трудящих Союзу РСР і трудящих усього світу, що 18 лютого о 5 год. 30 хв. вечора в Москві несподівано помер видатніший діяч нашої партії, палкий безстрашний більшовик-ленінець, видатний керівник господарського будівництва нашої країни — член Політбюро ЦК ВКП(б), Народний Комісар Важкої Промисловості СРСР товариш

*Григорій Костянтинович
ОРДЖОНІКІДЗЕ.*

Смерть товариша Орджонікідзе, дорогого для всієї партії, робітничого класу СРСР, трудящих усього світу, бездоганно чистого і стійкого партійця, більшовика, який віддав своє славне, героїчне життя справі робітничого класу, справі комунізму, є найтяжча втрата для всієї партії і Радянського Союзу.

Образ товариша Орджонікідзе, його беззавітна боротьба за пролетарську революцію, за будівництво соціалізму в нашій країні запалить усіх трудящих, усіх партійців, усіх працівників господарського фронту на дальшу боротьбу за перемогу соціалізму, за нові завоювання радянської промисловості, за нове піднесення всього нашого соціалістичного народного господарства.

**Центральний Комітет Всесоюдної
Комуністичної Партії (більшовиків).**

ГРИГОРІЙ КОСТЯНТИНОВИЧ ОРДЖОНІКІДЗЕ

БІОГРАФІЯ*.

Нашу партію, робітничий клас і трудящих великої соціалістичної батьківщини — СРСР, трудящих усього світу спіткало велике горе. Не стало Серго Орджонікідзе — палкого, безстрашного більшовика-ленінця, любимого мільйонами керівника, соратника Леніна і Сталіна, члена Політбюро Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії, найталановитішого організатора переможного соціалістичного наступу — Народного Комісара Важкої Промисловості.

Життя цього кристально-чистого, непохитного революціонера-більшовика — зразок для трудящих усього світу, які борються за соціалізм, за своє визволення. Улюбленець радянського народу, Серго Орджонікідзе з юнацьких років віддав своє серце, розум, сили, невичерпну енергію, всього себе, все своє життя справі робітничого класу, справі комунізму. Все його життя пройшло на очах партії, на очах робітничого класу під керівництвом Леніна — Сталіна, ЦК ВКП(б).

* * *

Григорій Костянтинівч Орджонікідзе (партійне прізвище Серго) народився 28 жовтня (за новим стилем) у 1885 році в Західній Грузії, в селі Гореша.

Батько Серго мав лише кілька десятин неродючої землі. Кукурудзи, не кажучи вже про інше, сім'ї вистачало лише на кілька місяців. Батькові доводилося в перервах між польовими роботами ходити на заробітки до Чіатури — возити марганцеву руду. Мати Серго незабаром після родів померла. Тримісячну дитину забрала до себе тітка, яка вигодувала його й замінила рідну матір.

Семи років Орджонікідзе був відданий до горешської церковно-приходської школи, після закінчення якої він вступив до залізничної школи в Хашурі. Через рік, у наслідок злиденного становища сім'ї, він змушений був залишити школу й повернутися на село. Однофамілець — народний учитель Сімон Орджонікідзе узяв Серго з собою до містечка Хобі, де завідував школою. Звідти вони переїхали до Ланчхуті і, нарешті, до Хорагоулі. Серго закінчив хорагоульську двокласну школу навесні 1898 р.

Восени 1900 р. двоюрідний брат Тарасій Орджонікідзе і родич Павло Мачаваріані відвезли Серго до Тбілісі. Тут він учився в фельдшерській школі при міській (михайлівській) лікарні.

У фельдшерській школі навчалися переважно вихідці з народних низів. Серед учнів були сильні революційні настрої. Виникали соціал-демократичні гуртки, до одного з яких увійшов і Серго Орджонікідзе. В 1901 — 1902 рр. він уже був учасником шкільного соціал-демократичного гуртка.

У 1903 році Серго вступив до РСДРП як більшовик. Усе героїчне, красиве життя Серго пройшло на очах партії, робітничого класу, під керівництвом Леніна і Сталіна, Центрального Комітету ВКП(б).

* „Комуніст” від 20-11 1937 р.

Після закінчення фельдшерської школи навесні 1905 року Орджонікідзе повертається до Західної Грузії, зокрема до Батумі. Він бере найактивнішу участь у партійній роботі. Він — пропагандист і агітатор. Він — організатор мітингів - дискусій з меншовиками. Серго Орджонікідзе в своїх більшовицьких виступах користувався брошурою товариша Сталіна — „Вскользь о партийных разногласиях“, написаною на початку 1905 року.

У вересні 1905 року Орджонікідзе переїхав до Гудауті (Абхазія). Тут він працює фельдшером у місцевій лікарні. Уже в цей період він — професіональний революціонер, борець, для якого смисл життя — тільки в революції. 19-річним юнаком Серго — уже загальновизнаний керівник партійної організації Гудауті, член сухумського окружного комітету партії, талановитий організатор підпільної роботи і палкий агітатор.

Коли до Гудауті дійшла звістка про царський маніфест 17 жовтня 1905 року, Серго Орджонікідзе організував летучий мітинг у центрі міста. На цьому мітингу він роз'яснював масі слухачів, що тільки повалення царя і знищення самодержавства можуть дати справжню волю. Поліція не посміла тоді заарештувати палкого молодого агітатора.

Перший арешт молодого революціонера трапився в селі Бомбари, поблизу Гудауті, 5 січня 1906 року. Серго був заарештований у момент розвантаження зброї і ув'язнений у сухумській тюрмі, де пробув до 7 червня 1906 року. Потім був випущений на поруки і поїхав до Тбілісі. Тут він уперше зустрівся в редакції більшовицької газети „Дро“ („Час“) з товаришем Сталіним, який був редактором цієї газети.

У серпні 1906 року Орджонікідзе, переховуючись від охоранки, перебрався за кордон, до Берліна. Незабаром він повертається до Росії. У березні 1907 року був введений до більшовицького бакінського комітету, очолюваного товаришем Сталіним, куди входили також Шаумян, Джапарідзе, Спандарян.

Бакінський період — найвидатніша віха в формуванні Орджонікідзе, як видатного діяча більшовицької партії. З першого дня приходу до бакінських нафтових промислів він завоював величезну любов робітників, склад яких був надзвичайно різноманітний. Тут були тюрки, росіяни, грузини, вірмени. Орджонікідзе зумів знайти спільну мову з усією цією різноплемінною масою експлуатованих пролетарів, зумів згуртувати їх навколо лозунгів більшовизму. У Баку, будучи партійним організатором у Романах, Балаханського району, він енергійно готується до масової робітничої демонстрації 1 травня 1907 року, бере активну участь у виборчій кампанії до III Державної думи, діяльно викриває меншовиків, дашнаків, есерів.

У листопаді 1907 року Серго Орджонікідзе був заарештований поліцією і ув'язнений у байловській тюрмі. 9 квітня 1908 року особливе присутствіє тбіліської судової палати засудило Орджонікідзе до позбавлення всіх прав громадянства і власності і до вічного заслання в Сибір. 27 жовтня особливе присутствіє тієї ж тбіліської судової палати додатково засудило його за революційну роботу в Абхазії до ув'язнення в фортеці на 1 рік.

Навесні 1909 року Орджонікідзе відправили в заслання до Сибіру. Місцем оселення було призначене село Потоскуй, Пінчужської волості, Єнісейської губернії. Через два місяці після прибуття до заслання Орджонікідзе тікає і повертається до Баку, щоб у нелегальних умовах продовжувати партійну роботу.

Восени 1909 року бакінська організація більшовиків відряджує Орджонікідзе до Ірану (Персія), до Гілянської провінції, яка була тоді ареною революційного руху. Він бере активну участь у революційній боротьбі.

У листопаді 1910 року Серго повертається до Баку і звідси їде до Парижа, до Леніна.

Н. К. Крупська в своїх спогадах розповідає:

„... Раз приходять консьєржка і говорить: „Прийшла якась людина, ні слова не говорить по-французькому, мабуть, до вас“. Я зійшла вниз. Стоїть кавказького виду людина й усміхається. Це був Серго. З того часу він став одним з найближчих товаришів“.

Недалеко від Парижа, в Лонжюмо, Ленін у 1911 році створює партійну школу, слухачі якої були дібрані в Росії місцевими партійними організаціями. У цій школі був і Орджонікідзе.

Орджонікідзе довелося незабаром перервати навчання. Він знову їде до Росії з найвідповідальнішим ленінським дорученням — провести роботу по підготовці і скликанню загальноросійської партійної конференції. Не зважаючи на винятково важкі умови роботи у придушеній реакцією країні, Орджонікідзе вдалося блискучо здійснити завдання Леніна. Орджонікідзе був делегатом на Празькій конференції від тбіліської більшовицької організації.

На Празькій конференції Орджонікідзе був обраний членом ЦК. З 7 членів ЦК 5 повинні були працювати в Росії. Було створене бюро ЦК для керівництва роботою в Росії в складі товаришів Сталіна, Орджонікідзе і Спандаряна.

Ухвалою ЦК Орджонікідзе було доручено зробити доповідь про конференцію в петербурзькій партійній організації. У лютому 1912 року Серго Орджонікідзе виїхав до Петербурга, потім поїхав у Вологодську губернію до товариша Сталіна, який перебував там у засланні. Разом з товаришем Сталіним, який утік з місця заслання, він поїхав до Баку, а потім — до Тбілісі. В Тбілісі Серго зробив партійній організації доповідь про Празьку конференцію.

У квітні 1912 року Серго Орджонікідзе знову поїхав до Петербурга. 27 квітня 1912 р. він знову заарештовується. Після 6-місячного попереднього ув'язнення петербурзький окружний суд засудив Серго Орджонікідзе за втечу з заслання і за більшовицьку роботу до трьох років каторги з дальшим поверненням на місце вічного заслання.

У жовтні 1912 р. Орджонікідзе був закутий у кайдани і відвезений до Шліссельбурзької фортеці.

Після відбуття трирічного ув'язнення в фортеці Серго Орджонікідзе у вересні 1915 року був етапним порядком висланий до Східного Сибіру, в Александрівську пересильну тюрму (під Іркутськом). Тут він залишався до відкриття навігації по річці Лені і навесні 1916 р. був направлений на поселення до віддаленої Вілюйської округи, в Нюрбінське сільське товариство. Проте, з Якутська, на просьбу лікаря, який потребував медичних працівників, Серго Орджонікідзе направили до села Покровського, за 90 км від Якутська, як фельдшера лікарні. У засланні Орджонікідзе провадив завзяту боротьбу проти меншовиків, есерів і анархістів, викриваючи їх зрадницьку політику підтримки імперіалістичної війни.

Про перемогу Лютневої революції Серго Орджонікідзе довідався під час об'їзду хворих у далеких улусах. Радість його була безмежна.

Майже 8 років провів Серго Орджонікідзе в полоні у царату — в тюрмах, у Шліссельбурзькій фортеці, по етапах і в засланні. Царат був скинутий. Цю перемогу Орджонікідзе, як і всі справжні ленінці, розцінив тільки як умову для негайного переходу до боротьби за соціалістичну революцію.

Серго належить одна з головних ролей у зміцненні революційних завоювань у Якутії. Орджонікідзе входив до складу виконавчого комітету

Якутської ради, обирається членом президії комітету громадської безпеки Якутської області, провадить велику організаційну й агітаційну роботу.

У травні 1917 р. Серго Орджонікідзе виїжджає до Іркутська, а звідти до Петрограда і цілком віддається бойовій партійній роботі. На пропозицію Леніна Серго Орджонікідзе вводиться до Петроградського комітету більшовицької організації.

У липневі дні контрреволюція, при підтримці угодівців — меншовиків і есерів, ошетибилася проти Пролетарської революції, яка насувалася. Почалися масові арешти, розгром більшовицьких газет. Буржуазія відкрито вимагала розправи з Леніним.

Збирався VI з'їзд більшовицької партії. Справді ленінське керівництво підготовкою і проведенням з'їзду забезпечував товариш Сталін. Ленін з свого куреня і пізніше з Гельсінгфорса спрямовував роботу більшовиків, давав керівні вказівки в питаннях, які стояли на порядку денному з'їзду. Для одержання директив Леніна Орджонікідзе, з доручення Сталіна, двічі їздив до Леніна в курінь.

На VI з'їзді партії товариш Сталін у своїй політичній доповіді і слідом за ним Орджонікідзе в спеціальній доповіді в питанні про явку Леніна в суд найрізкіше висловилися проти явки. «Ім важливо, — заявив Серго Орджонікідзе, — вихопити якомога більше вождів з рядів революційної партії. Ми ні в якому разі не повинні видавати товариша Леніна».

На початку вересня 1917 року Орджонікідзе був посланий на короткий час до Закавказзя. 6 листопада Орджонікідзе повернувся з Закавказзя до Петрограда і взяв активну участь у Жовтневому соціалістичному перевороті.

2 січня 1918 р. Орджонікідзе був призначений тимчасовим надзвичайним комісаром району України і йому були надані важливі повноваження по постачанню хліба й інших продуктів усім місцевостям Радянської Росії, які потребували харчових продуктів.

З енергією і мужністю, гідною довіреного ЦК партії Леніна — Сталіна, він допомагав українським трудящим зміцнювати радянську владу і виконувати основне завдання, яке тоді перед ним стояло, — евакуювати вглиб країни харчові запаси, матеріальні цінності, військове спорядження.

У перших числах квітня 1918 р. Г. Орджонікідзе переїжджає на Дон. 7 квітня він уже в Ростові-на-Дону. Тут він продовжує вживати заходів до організації опору німце-гайдамакам, які поступово рухалися на південь, на Дон і Кубань. 9 квітня 1918 р. відкрився перший з'їзд рад робітничих, селянських і козачих депутатів Донської республіки, який обрав Орджонікідзе до складу ЦВК Донської республіки.

Німці підійшли до Дона. 29 квітня Орджонікідзе в Ростові одержав телеграму від Леніна і Сталіна. Ленін і Сталін наказували йому і командувачеві озброєних сил України Антонову припинити військові дії на німце-гайдамацькому фронті.

2 травня Орджонікідзе з двома представниками ЦВК Донської республіки відправляється для переговорів з німецьким командуванням про припинення військових дій і для того, щоб заявити протест проти зайняття німцями Таганрога. Зайняття Таганрога було порушенням німцями умов брестського миру, тому що Таганрог був територією РРФСР. Біля станиці Армянської делегація була заарештована німецьким патрулем, обеззброєна і відправлена до Таганрога. Серго Орджонікідзе заявив різкий протест проти порушення німцями умов брестського миру і арешту делегації. Делегатам була повернена їх зброя і забезпечене безборонне повернення назад до Росії.

7 травня австро-німецькі війська, гайдамаки й білі козаки взяли Ростов. Орджонікідзе з своїми ешелонами останнім залишив Ростов, відступивши спочатку до Батайська, а потім до Тихорецької, щоб звідти з боєм посуватися до Царицина. „Становище тут неважне,— телеграфує Орджонікідзе Леніну і Сталіну з Царицина 23 травня 1918 р.,— потрібні рішучі заходи, а місцеві товариші дуже дряблі, всяке бажання допомогти розглядається як втручання в місцеві справи. На станції стоять 6 маршрутних поїздів з хлібом до Москви і не відправляються... Ще раз повторюю, що потрібні найрішучіші заходи — навколо Царицина бушує контрреволюція“.

25 травня 1918 р. на надзвичайному засіданні штабу оборони Орджонікідзе виступив з планом організації боротьби з контрреволюційними бандами, які наступали на Царицин. Він запропонував об'єднати наявні в місті радянські війська одним командуванням. Забезпечивши дійсну оборону міста, Орджонікідзе поспішає на Кубань.

На Кубань і Чорномор'я посувалися німецькі війська. Необхідно було організувати оборону Кубані проти німців, укріпити міць молодій Червоної Армії. 28 травня в Єкатеринодарі відкрився надзвичайний третій з'їзд Рад Кубані і Чорномор'я.

Орджонікідзе безпосередньо керував з'їздом, кілька разів виступав. За його пропозицією Кубанська радянська республіка і Чорноморська радянська республіка, які існували окремо, об'єдналися в єдину Кубано-Чорноморську республіку.

У грудні 1918 р. біла армія Денікіна все ближче й ближче підходить до кордонів Терської області. Пригріта інтервентами, з'єднавшись з кубанською контрреволюцією, вона накинута на XI Червону Армію. XI армія, відрізана від Радянської Росії, залишилась без снарядів, без патронів. У цей тяжкий для республіки час Орджонікідзе їде з одного кутка Північного Кавказу до іншого, з однієї тривожної ділянки фронту на іншу.

З наполягання Орджонікідзе XI армія повинна була зосередитися у Владикавказі і Грозному; Терська республіка повинна захищатися, комуністи лишаються на своїх місцях; на чолі їх, як і раніше, Орджонікідзе. Але армія, підкошена тифом, почала розповзатися.

24 січня Орджонікідзе в телеграмі Леніну повідомляє:

... „Нема снарядів і патронів. Нема грошей... Шість місяців проводимо війну, купуємо патрони по 5 карбованців. Володимир Ільїч, повідомляючи вас про це (подробити поштою), запевняю, що ми всі загинемо в нерівному бою, але честі своєї не зганьбимо втечею... Серед робітників Грозного, Владикавказу непохитне рішення битися і не уходити. Симпатії гірських народів на нашому боці.“

Дорогий Володимир Ільїч, у момент смертельної небезпеки шлемо вам привіт і чекаємо вашої допомоги. Орджонікідзе“.

Наприкінці січня денікінські частини підійшли до Владикавказу. У місті було лише кілька тисяч багнетів. Почалися кровопролитні бої. Сім днів робітничі батальйони, загони Червоної Армії стійко захищали місто від білогвардійських банд, що насадили. 4 дні переможно билися інгуші. Орджонікідзе перебрався з своїм штабом до інгушів у Базоркіно, щоб безпосередньо керувати боями. Фронт проходив у 150 кроках від того місця, де Орджонікідзе розташував свій штаб.

Але сила була на боці білих, і Владикавказ довелося залишити. Владикавказька група комуністів на чолі з Орджонікідзе вирішила направитися вглиб гір.

Тільки на початку червня 1919 р. Орджонікідзе через Хевсуретію і Душет пробрався нелегально до Тбілісі.

Це був єдиний шлях, яким Орджонікідзе міг потрапити в Москву, коли б йому вдалося пробратися через контрреволюційне Закавказзя і Каспійське море, де орудували англійці.

Серго Орджонікідзе разом з тбіліськими більшовиками намітив шляхи дальшої боротьби проти контрреволюційного меншовицького уряду. В Баку, в зв'язку з приїздом Орджонікідзе, була призначена широка партійна нарада закавказьких комуністичних організацій.

Після наради Орджонікідзе відправився до Москви єдино можливим тоді, але незвичайним шляхом — на риболовному парусному човні через Каспійське море. У липні 1919 р. Орджонікідзе був призначений членом Реввійськради XVI армії Західного фронту.

Противник посувався на столицю Білорусі — Мінськ. З'ясувати справжнє становище на фронті було надзвичайно важко, бо розвідки розкиданих частин Червоної Армії давали суперечливі повідомлення про розташування противника. І ось у темну ніч Орджонікідзе, разом з членами борисовського повітового ревкому і десятком червоноармійців, з гвинтівкою в руках відправляється в пішу розвідку до Борисова. Розвідачі проникають глибоко в тил білополяків, дійшовши майже до передмістя Борисова, встановлюють чисельність сил противника, його розташування. Через два дні Борисов взяли частини Червоної Армії.

На Західному фронті Орджонікідзе пробув близько 3 місяців. У жовтні 1919 р. партія і уряд перекинули його на фронт проти Денікіна.

Він був призначений членом Реввійськради XIV армії. На Південний фронт він, з розпорядження товариша Сталіна, привів з Західного фронту латишську дивізію. Необхідно було добитися рішучого переламу на фронті.

20 жовтня ударна група (3 бригада латишської дивізії, частини 9 та естонської дивізії) з боем зайняла Орел. На чолі цих частин був Орджонікідзе.

На початку лютого 1920 р. постановою ЦК РКП(б) створюється партійне бюро по відновленню радянської влади на Північному Кавказі. Головою бюро призначається Серго Орджонікідзе.

У ніч з 27 на 28 квітня мусаватський уряд в Азербайджані був повалений. Утворений азербайджанський ревком покликав Червону Армію, 28 квітня о 4 год. дня червоні ешелони ввійшли в пролетарський Баку. 30 квітня Орджонікідзе разом з Кіровим і Левандовським прибули до визволеної цитаделі закавказького більшовизму. Роль Орджонікідзе в цій боротьбі за радянський Азербайджан коротко, але вичерпно оцінена товаришем Сталіним на прийомі азербайджанської делегації в Кремлі 21 січня 1936 року. Товариш Сталін вітав появу Орджонікідзе на трибуні такими словами:

„Привіт визволителю Азербайджана! Він перший увійшов в Азербайджан!“.

25 лютого 1921 року столиця Грузії стала радянською. Телеграма, надіслана Орджонікідзе Леніну і Сталіну, повідомляла:

„Майорить над Тифлісом червоний прапор радянської влади. Хай живе радянська Грузія!“.

У дві, коли Орджонікідзе добивав контрреволюцію в Грузії, X з'їзд РКП(б), що засідав у Москві, заочно обрав його членом ЦК РКП(б).

Постановою від 19 травня 1921 р. президія ВЦВК нагородила Серго Орджонікідзе Орденом бойового Червоного Прапора.

У найскладнішій обстановці Серго Орджонікідзе довелося налагоджувати на Закавказзі радянську владу. Треба було починати з зміцнення партійної організації, пронизати її роботу духом пролетарського

інтернаціоналізму. В об'єднаному під радянськими прапорами Закавказзі Орджонікідзе розгорнув свої здатності видатнішого партійного організатора і керівника більшовицької партії.

2 листопада 1921 р. Кавбюро ЦК РКП(б), яке засідало в Баку з участю членів керівних партійних органів Баку і Азербайджана та членів центральних комітетів компартій Грузії та Вірменії, ухвалило рішення про організацію Союзнаї Ради Закавказзя.

23 січня 1922 р. відкрився перший легальний з'їзд комуністичної партії Грузії. Керівництво Орджонікідзе забезпечило перемогу на з'їзді ленінсько-сталінської лінії.

Перший з'їзд закавказьких комуністичних організацій, що відбувся незабаром (18—22 лютого 1922 р.), на якому Орджонікідзе виступив з політичним звітом про роботу Кавбюро, був демонстрацією справжньої єдності та більшовицької монолітності основного ядра компартій Закавказзя навколо ленінського ЦК.

У березні—квітні тов. Орджонікідзе бере участь у роботах XI з'їзду РКП(б), на якому він був обраний у члени ЦК. У члени Центрального Комітету він обирається на XII—XIII і XIV партійних з'їздах.

На XIV партійному з'їзді Серго Орджонікідзе нищівно обрушується на зрадників і запроданців соціалізму Зінов'єва і Каменєва; у промові на XIV з'їзді він нещадно викриває так звану „нову опозицію“, яка не гребує ніякими засобами, щоб висадити в повітря ленінсько-сталінське керівництво партії.

Після XIV з'їзду Орджонікідзе повертається до Закавказзя на порівняно короткий час. У 20 числах вересня 1926 р. він був направлений ЦК ВКП(б) на Північний Кавказ, де протягом деякого часу працював першим секретарем Північно-Кавказького крайкому ВКП(б).

3 листопада 1926 р. об'єднаний пленум ЦК і ЦКК обирає Серго Орджонікідзе головою Центральної Контрольної Комісії. Постановою президії ЦВК СРСР він призначається наркомом Робітничо-Селянської Інспекції і заступником голови РНК СРСР.

Серго Орджонікідзе очолив ЦКК — РСІ в один з найважчих періодів розвитку революції, у період, коли розгорталась підготовка до переходу від відбудування народного господарства до його реконструкції на новій технічній базі, в період, коли троцькістсько-зінов'євський блок, який оформився, вже перейшов до відкритих контрреволюційних методів боротьби проти партії і радянської влади.

На XV з'їзді партії Орджонікідзе, виступаючи з доповіддю про роботу ЦКК — РСІ, говорив:

„Опозиція вважала, що ЦКК має бути без усякої політичної фізіології і, як погана сваха, повинна бігати від одного до одного, щоб як-небудь добитися примирення. Ми вважаємо, що насамперед ти повинен бути більшовиком, ленінцем, а потім можеш бути членом ЦКК, членом ЦК, районного комітету, осередку і т. д. Ми вважаємо, що насамперед треба бути більшовиком, а опозиція вимагала від нас, членів ЦКК, перестати бути більшовиками“.

Незабаром після розгрому блоку троцькістсько-зінов'євських рестаурацій капіталізму підвела голову права опозиція, яка очолювалась Бухариним, Томським і Риковим. У своїй боротьбі проти партії праві одщепенці змикались з троцькістами, домовляючись з ними про об'єднання всіх контрреволюційних сил для боротьби проти партії, проти ЦК і товариша Сталіна.

„Боротьба проти товариша Сталіна, — говорив Орджонікідзе на XVI партійному з'їзді, — була боротьбою проти генеральної лінії ленінського ЦК нашої партії. Партія пішла за своїм ЦК. Партія в особі

товариша Сталіна бачить стійкого захисника генеральної лінії партії і кращого учня Володимира Ільїча. І тому наша партія та робітничий клас цілком правильно утотожують товариша Сталіна з генеральною лінією нашої партії, яка веде СРСР від перемоги до перемог...".

Наркомат РСІ провів величезну боротьбу проти бюрократизму, косності, рутини і тяганини в державному апараті.

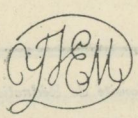
Однією з головних заслуг Орджонікідзе, як наркома РСІ, було повернення цього органу лицем до господарства. Орджонікідзе сам детально вивчав всі питання промислового будівництва, починаючи від капітального будівництва і освоєння новобудов і кінчаючи організацією самого процесу виробництва на всіх його вирішальних етапах.

Орджонікідзе постійно закликав господарників пронизати всю свою роботу більшовицькою партійністю, розширювати самокритику, розвиваючи масову ініціативу робітників. Він не раз повторював, що тільки при цих умовах вони зможуть працювати з успіхом і добитися перемог.

10 листопада 1930 р. Орджонікідзе був призначений головою Вищої Ради Народного Господарства СРСР. Рішенням об'єднаного пленуму ЦК і ЦКК ВКП(б), який відбувся 17—21 грудня, він був введений до членів Політбюро ЦК ВКП(б).

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

Gift of
The City of New York
1895

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1895

1895

LA MÉDECINE EXPÉRIMENTALE

Périodique mensuel

*Organe de l'Institut de Médecine
expérimentale de l'Ukraine*

Comité de Rédaction:

A. A. Bogomoletz
(Membre de l'Académie)

W. P. Worobioff
(Membre de l'Académie)

N. B. Ratnevsky
(Docteur, Rédacteur en chef)

M. M. Langer
(Docteur, Secrétaire en chef)

N° 2

Février

*Edition Médicale d'Etat de l'Ukraine * 1937*

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА МЕДИЦИНА

Щомісячний журнал

Орган Українського інституту експериментальної медицини (УІЕМ)

Редакційна колегія:

Акад. О. О. Богомолець

Акад. В. П. Воробйов

Д-р М. Б. Ратневський

(відповідальний редактор)

Д-р М. М. Лангер

(відповідальний секретар)

№ 2

Л ю т и й

Літературні редактори:

Українсько-російського тексту

Д. Я. Федоров і О. Г. Кицай

Французького тексту

Доц. В. І. Мірер і Н. В. Руднева

Техкер *П. Н. Копійчик*

Коректор *О. Д. Нікольська*

Уповн. Головліту 4215. Замовлення 72.
Тираж 700. 4 пап. арк. В 1 пап. арк.
139.000 знак. Формат пап. 72×100. Вага
1 м. ст. 49 кг.

Здано до виробництва 28-I 1937 р. Під-
писано до друку 6-IV 1937 р. Друкарня
ім. Фрунзе. Харків, вул. Фрунзе, № 6

ПОСТАНОВА НАДЗВИЧАЙНОГО XIV УКРАЇНСЬКОГО
З'ІЗДУ РАД

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ (ОСНОВНОГО
ЗАКОНУ) УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧ-
НОЇ РЕСПУБЛІКИ

Надзвичайний XIV Український З'їзд Рад
постановляє:

Проект Конституції (Основного Закону)
Української Радянської Соціалістичної Рес-
публіки в редакції, поданій Редакційною
Комісією З'їзду, затвердити.

Президія з'їзду

м. Київ.

30 січня 1937 року

ПОСТАНОВА НАШЕГО ЦАРСКОГО И ИМПЕРАТОРСКОГО
УЧЕБНОГО КОМИТЕТА
ПРО ЗАТРЕБОВАНІЕ КОМПЕТЕНТНЫХ КОМПЕТЕНТНЫХ
ЗАКОНОВ УЧЕБНОГО КОМИТЕТА
ГОД ПЕРВЫЙ

ИЗДАНИЕ XIV УЧЕБНОГО КОМИТЕТА
ПОСТАНОВА
Правительство (Оркестровый)
Учреждение (Оркестровый)
Учреждение (Оркестровый)
Учреждение (Оркестровый)
Учреждение (Оркестровый)

Правительство

Правительство

КОНСТИТУЦІЯ*

(ОСНОВНИЙ ЗАКОН)

УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Розділ I.

СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ.

Стаття 1. Українська Радянська Соціалістична Республіка є соціалістична держава робітників і селян.

Стаття 2. Політичну основу УРСР становлять Ради депутатів трудящих, що виросли і зміцніли в наслідок повалення влади поміщиків та капіталістів, завоювання диктатури пролетаріату, визволення українського народу від національного гніту царату та російської імпералістичної буржуазії і розгрому націоналістичної контрреволюції.

Стаття 3. Вся влада в УРСР належить трудящим міста і села в особі Рад депутатів трудящих.

Стаття 4. Економічну основу УРСР становлять соціалістична система господарства і соціалістична власність на знаряддя та засоби виробництва, що утвердилися в наслідок ліквідації капіталістичної системи господарства, скасування приватної власності на знаряддя та засоби виробництва і знищення експлуатації людини людиною.

Стаття 5. Соціалістична власність в УРСР має або форму державної власності (всенародне добро), або форму кооперативно-колгоспної власності (власність скремих колгоспів, власність кооперативних об'єднань).

Стаття 6. Земля, її надра, води, ліси, заводи, фабрики, шахти, рудні, залізничний, водний і повітряний транспорт, банки, засоби зв'язку, організовані державою великі сільськогосподарські підприємства (радгоспи, машинно-тракторні станції і т. п.), а також комунальні підприємства і основний житловий фонд у містах і промислових пунктах є державною власністю, тобто всенародним добром.

Стаття 7. Громадські підприємства в колгоспах і кооперативних організаціях з їх живим і мертвим реманентом, продукція, що її виробляють колгоспи та кооперативні організації, так само як їх громадські будівлі, становлять громадську, соціалістичну власність колгоспів і кооперативних організацій.

Кожний колгоспний двір, крім основного прибутку від громадського колгоспного господарства, має в особистому користуванні невелику присадибну ділянку землі і в особистій власності підсобне господарство

* Партвидав ЦК КП(б)У, 1937 р.

на присадибній ділянці, житловий будинок, продуктивну худобу, птицю та дрібний сільськогосподарський реманент, згідно з статутом сільськогосподарської артілі.

Стаття 8. Земля, яку займають колгоспи, закріплюється за ними в безплатне і безстрокове користування, тобто навечно.

Стаття 9. Поруч з соціалістичною системою господарства, яка є панівною формою господарства в УРСР, допускається законом дрібне приватне господарство одноосібних селян і кустарів, яке ґрунтується на особистій праці і виключає експлуатацію чужої праці.

Стаття 10. Право особистої власності громадян на їх трудові прибутки та заощадження, на житловий будинок і підсобне хатне господарство, на предмети хатнього господарства і вжитку, на предмети особистого споживання та комфорту, так само як право спадкування особистої власності громадян — охороняються законом.

Стаття 11. Господарське життя УРСР визначається і спрямовується державним народногосподарським планом в інтересах збільшення суспільного багатства, неухильного піднесення матеріального та культурного рівня трудящих, зміцнення незалежності соціалістичної держави і посилення її обороноздатності.

Стаття 12. Праця в УРСР є обов'язком і справою честі кожного здатного до праці громадянина за принципом: „хто не працює, той не їсть“.

В УРСР здійснюється принцип соціалізму: „від кожного за його здібністю, кожному — за його працею“.

Розділ II.

ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ.

Стаття 13. З метою здійснення союзними республіками взаємодопомоги по лінії економічній і політичній, так само як по лінії оборони, Українська Радянська Соціалістична Республіка добровільно об'єдналася з іншими рівноправними Радянськими Соціалістичними Республіками: Російською РФСР, Білоруською РСР, Азербайджанською РСР, Грузинською РСР, Вірменською РСР, Туркменською РСР, Узбецькою РСР, Таджикиською РСР, Казахською РСР, Киргизською РСР в Союзі держав — Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Виходячи з цього, УРСР забезпечує за СРСР в особі його вищих органів влади і органів державного управління права, визначені статтею 14 Конституції СРСР.

Поза межами статті 14 Конституції СРСР, УРСР здійснює державну владу самостійно, зберігаючи повністю свої суверенні права.

Стаття 14. Українська Радянська Соціалістична Республіка зберігає за собою право виходу з Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Стаття 15. Територія Української Радянської Соціалістичної Республіки не може бути змінювана без згоди УРСР.

Стаття 16. Закони СРСР обов'язкові на території УРСР.

Стаття 17. Кожний громадянин УРСР є громадянином СРСР. Громадяни всіх інших союзних республік користуються на території УРСР усіма правами громадян УРСР.

Стаття 18. Українська Радянська Соціалістична Республіка складається з областей: Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Одеської, Харківської, Чернігівської і Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки.

Стаття 19. До відання Української Радянської Соціалістичної Республіки в особі її найвищих органів влади і органів державного управління належать :

а) встановлення і зміна Конституції Української Радянської Соціалістичної Республіки і контроль за її виконанням;

б) затвердження Конституції Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки;

в) подання на затвердження Верховної Ради СРСР утворення нових областей, а також нових автономних республік і областей у складі УРСР;

г) встановлення кордонів і районного поділу областей УРСР;

д) затвердження кордонів і районного поділу Молдавської АРСР;

е) видання законів УРСР;

є) охорона державного ладу і прав громадян;

ж) затвердження народногосподарського плану УРСР;

з) затвердження державного бюджету УРСР;

и) встановлення, у відповідності з законодавством СРСР, державних і місцевих податків, зборів і неподаткових прибутків;

і) керування здійсненням бюджету Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки і місцевих бюджетів областей;

ї) керування страховою і ощадною справою;

к) управління банками, промисловими, сільськогосподарськими і торговельними підприємствами та організаціями республіканської підлеглості, а також керівництво місцевою промисловістю;

л) контроль і нагляд за станом і управлінням підприємств союзної підлеглості;

м) встановлення порядку користування землею, надрами, лісами й водами;

н) керування житловим і комунальним господарством, житловим будівництвом і впорядкуванням міст та інших населених місцевостей;

о) шляхове будівництво, керування місцевим транспортом і зв'язком;

п) законодавство про працю;

р) керування справою соціального забезпечення;

с) керування справою початкової, середньої і вищої освіти;

т) керування культурно-освітніми і науковими організаціями та установами в УРСР і управління культурно-освітніми та науковими організаціями і установами загальнореспубліканського значення;

у) керування справою охорони здоров'я і управління установами охорони народного здоров'я загальнореспубліканського значення;

ф) керування і організація справи фізкультури і спорту;

х) організація судових органів УРСР;

ц) надання прав громадянства УРСР;

ч) амністія і помилування громадян, засуджених судовими органами УРСР.

Розділ III.

НАЙВИЩІ ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Стаття 20. Найвищим органом державної влади УРСР є Верховна Рада УРСР.

Стаття 21. Верховна Рада УРСР обирається громадянами УРСР по виборчих округах на строк 4 роки за нормами: 1 депутат на 100.000 населення.

Стаття 22. Верховна Рада УРСР здійснює всі права, що належать УРСР згідно з статтями 13 і 19 Конституції УРСР, оскільки вони не належать, в силу Конституції, до компетенції підзвітних Верховній Раді УРСР органів УРСР: Президії Верховної Ради УРСР, Ради Народних Комісарів УРСР і Народних Комісарів УРСР.

Стаття 23. Верховна Рада УРСР є єдиним законодавчим органом УРСР.

Стаття 24. Закон вважається затвердженим, коли його ухвалила Верховна Рада УРСР простою більшістю голосів.

Стаття 25. Закони, ухвалені Верховною Радою УРСР, публікуються за підписами голови і секретаря Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 26. Верховна Рада УРСР обирає голову Верховної Ради УРСР і двох його заступників.

Стаття 27. Голова Верховної Ради УРСР керує засіданнями Верховної Ради УРСР і видає її внутрішнім розпорядком.

Стаття 28. Верховна Рада УРСР обирає Президію Верховної Ради УРСР в складі: голови Президії Верховної Ради УРСР, двох заступників, секретаря Президії і 15 членів Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 29. Президія Верховної Ради УРСР підзвітна Верховній Раді УРСР у всій своїй діяльності.

Стаття 30. Президія Верховної Ради УРСР:

- а) скликає сесії Верховної Ради УРСР;
- б) дає тлумачення законів УРСР, видає укази;
- в) провадить всенародне опитування (референдум);
- г) скасовує постанови й розпорядження Ради Народних Комісарів УРСР, Ради Народних Комісарів Молдавської РСР, а також постанови і розпорядження обласних Рад депутатів трудящих, в разі їх невідповідності законові;

д) у період між сесіями Верховної Ради УРСР за поданням голови Ради Народних Комісарів УРСР увільняє від посади і призначає окремих Народних Комісарів УРСР з наступним внесенням на затвердження Верховної Ради УРСР;

е) надає права громадянства УРСР;

є) надає почесні звання УРСР і удостоює нагород;

ж) здійснює право помилування громадян, засуджених судовими органами УРСР.

Стаття 31. Сесії Верховної Ради УРСР скликаються Президією Верховної Ради УРСР двічі на рік.

Позачергові сесії скликаються Президією Верховної Ради УРСР за її розсудом або на вимогу однієї третини депутатів Верховної Ради.

Стаття 32. Верховна Рада УРСР обирає мандатну комісію, яка перевіряє повноваження депутатів Верховної Ради УРСР.

За поданням мандатної комісії Верховна Рада УРСР вирішує або визнати повноваження, або касувати вибори окремих депутатів.

Стаття 33. Верховна Рада УРСР призначає, коли вона визнає за необхідне, слідчі та ревізійні комісії з усяких питань.

Всі установи та службові особи зобов'язані виконувати вимоги цих комісій і подавати їм необхідні матеріали та документи.

Стаття 34. Депутат Верховної Ради УРСР не може бути пригнаний до судової відповідальності або заарештований без згоди Верховної Ради УРСР, а в період між сесіями Верховної Ради УРСР, — без згоди Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 35. По закінченні повноважень Верховної Ради УРСР Президія Верховної Ради УРСР призначає нові вибори в строк не більше двох місяців з дня закінчення повноважень Верховної Ради УРСР.

Стаття 36. По закінченні повноважень Верховної Ради УРСР Президія Верховної Ради УРСР зберігає свої повноваження аж до утворення новообраною Верховною Радою УРСР нової Президії Верховної Ради УРСР.

Стаття 37. Новообрана Верховна Рада УРСР скликається Президією Верховної Ради УРСР попереднього скликання не пізніше, як через місяць після виборів.

Стаття 38. Верховна Рада УРСР утворює Уряд УРСР — Раду Народних Комісарів УРСР.

Розділ IV.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Стаття 39. Найвищим виконавчим і розпорядчим органом державної влади УРСР є Рада Народних Комісарів УРСР.

Стаття 40. Рада Народних Комісарів УРСР відповідальна перед Верховною Радою УРСР і їй підзвітна, а в період між сесіями Верховної Ради УРСР — перед Президією Верховної Ради УРСР, якій підзвітна.

Стаття 41. Рада Народних Комісарів УРСР видає постанови і розпорядження на основі і на виконання законів СРСР і УРСР, постанов і розпоряджень Ради Народних Комісарів СРСР і перевіряє їх виконання.

Стаття 42. Постанови і розпорядження Ради Народних Комісарів УРСР обов'язкові до виконання на всій території УРСР.

Стаття 43. Рада Народних Комісарів УРСР:

а) об'єднує і спрямовує роботу Народних Комісаріатів УРСР та інших підвідомчих їй господарських і культурних установ; об'єднує і перевіряє роботу Уповноважених загальносоюзних Народних Комісаріатів;

б) вживає заходів по здійсненню народногосподарського плану;

в) вживає заходів по здійсненню державного і місцевого бюджету УРСР;

г) вживає заходів по забезпеченню громадського ладу, обороні інтересів держави і охороні прав громадян;

д) спрямовує і перевіряє роботу Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР, керує і перевіряє роботу виконавчих комітетів обласних Рад депутатів трудящих;

е) утворює, в разі необхідності, спеціальні комітети і Головні Управління при Раді Народних Комісарів УРСР у справах господарського і культурного будівництва.

Стаття 44. Рада Народних Комісарів УРСР має право припиняти постанови і розпорядження Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР, рішення і постанови обласних Рад депутатів трудящих і скасовувати постанови та розпорядження виконавчих комітетів обласних Рад депутатів трудящих.

Рада Народних Комісарів УРСР має право скасовувати накази та інструкції Народних Комісарів УРСР.

Стаття 45. Рада Народних Комісарів УРСР утворюється Верховною Радою УРСР в складі:

Голови Ради Народних Комісарів УРСР;

Заступників голови Ради Народних Комісарів УРСР;

Голови Державної планової комісії УРСР;

Народних Комісарів УРСР:

Харчової промисловості;
 Легкої промисловості;
 Лісової промисловості;
 Земельних справ;
 Зернових і тваринницьких радгоспів;
 Фінансів;
 Внутрішньої торгівлі;
 Внутрішніх справ;
 Юстиції;
 Охорони здоров'я;
 Освіти;
 Місцевої промисловості;
 Комунального господарства;
 Соціального забезпечення;

Уповноваженого Комітету заготівель СРСР,

Начальника Управління в справах мистецтв;

Уповноважених загальносоюзних Народних Комісаріатів.

Стаття 46. Народні Комісари УРСР керують галузями державного управління, які належать до компетенції УРСР.

Стаття 47. Народні Комісаріати УРСР є або союзно-республіканськими або республіканськими.

Стаття 48. До союзно-республіканських Народних Комісаріатів УРСР належать Народні Комісаріати УРСР:

Харчової промисловості;
 Легкої промисловості;
 Лісової промисловості;
 Земельних справ;
 Зернових і тваринницьких радгоспів;
 Фінансів;
 Внутрішньої торгівлі;
 Внутрішніх справ;
 Юстиції;
 Охорони здоров'я.

Стаття 49. До республіканських Народних Комісаріатів належать Народні Комісаріати УРСР:

Освіти;
 Місцевої промисловості;
 Комунального господарства;
 Соціального забезпечення.

Стаття 50. Народні Комісари УРСР видають у межах компетенції відповідних Народних Комісаріатів накази та інструкції на основі і на виконання законів СРСР і УРСР, постанов і розпоряджень Ради Народних Комісарів СРСР і Ради Народних Комісарів УРСР, наказів та інструкцій союзно-республіканських Народних Комісаріатів СРСР і перевіряють їх виконання.

Стаття 51. Союзно-республіканські Народні Комісаріати УРСР керують дорученими їм галузями державного управління УРСР, підлягаючи як Раді Народних Комісарів УРСР, так і відповідному союзно-республіканському Народному Комісаріатові СРСР.

Стаття 52. Республіканські Народні Комісаріати УРСР керують дорученими їм галузями державного управління, підлягаючи безпосередньо Раді Народних Комісарів УРСР.

Стаття 53. Уряд УРСР або Народний Комісар УРСР, до якого звернуто запит депутата Верховної Ради УРСР, зобов'язані не більше як у триденний строк дати усну або писану відповідь у Верховній Раді УРСР.

Розділ V.

НАЙВИЩІ ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ МОЛДАВСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Стаття 54. Найвищим органом державної влади Молдавської АРСР є Верховна Рада Молдавської АРСР.

Стаття 55. Верховна Рада Молдавської АРСР обирається громадянами Республіки на строк 4 роки за нормами представництва, що встановлюється Конституцією Молдавської АРСР.

Стаття 56. Верховна Рада Молдавської АРСР є єдиним законодавчим органом Молдавської АРСР.

Стаття 57. Верховна Рада Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки:

а) ухвалює Конституцію Молдавської Автономної РСР і вносить її на затвердження Верховної Ради УРСР;

б) встановлює районний поділ Молдавської АРСР і межі районів та міст і вносить на затвердження Верховної Ради УРСР;

в) затверджує народногосподарський план Молдавської АРСР;

г) затверджує бюджет Молдавської АРСР;

д) надає почесні звання Молдавської Автономної Республіки.

Стаття 58. Закони УРСР обов'язкові на території Молдавської АРСР. В разі розходження закону Молдавської АРСР з законом УРСР на території Молдавської АРСР діє закон УРСР.

Стаття 59. Верховна Рада Молдавської АРСР обирає Президію Верховної Ради Молдавської АРСР в складі: голови Президії Верховної Ради, його заступників, секретаря Президії і членів Президії Верховної Ради Молдавської АРСР.

Стаття 60. Президія Верховної Ради Молдавської АРСР підзвітна Верховній Раді Молдавської АРСР.

Стаття 61. Повноваження Президії Верховної Ради Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки визначаються Конституцією Молдавської АРСР.

Стаття 62. Для ведення засідань Верховна Рада Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки обирає голову Верховної Ради Молдавської АРСР і його заступників.

Стаття 63. Верховна Рада Молдавської АРСР утворює Уряд Молдавської АРСР — Раду Народних Комісарів Молдавської АРСР.

Розділ VI.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МОЛДАВСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Стаття 64. Найвищим виконавчим і розпорядчим органом державної влади Молдавської АРСР є Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР.

Стаття 65. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР відповідальна перед Верховною Радою Молдавської АРСР і їй підзвітна, а в період між сесіями Верховної Ради Молдавської АРСР — перед Президією Верховної Ради Молдавської АРСР, якій підзвітна.

Стаття 66. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР видає постанови і розпорядження на основі і на виконання законів СРСР, УРСР і Молдавської АРСР, постанов і розпоряджень Рад Народних Комісарів СРСР і УРСР і перевіряє їх виконання.

Стаття 67. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР має право скасовувати накази і інструкції Народних Комісарів Молдавської АРСР, рішення і розпорядження виконавчих комітетів міських і районних Рад депутатів трудящих на території Молдавської АРСР, а також припиняти рішення і розпорядження міських і районних Рад депутатів трудящих.

Стаття 68. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР утворюється Верховною Радою Молдавської АРСР у складі:

Голови Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР;

Заступників голови Ради Народних Комісарів;

Голови Державної планової комісії;

Народних Комісарів:

Земельних справ;

Фінансів;

Внутрішньої торгівлі;

Внутрішніх справ;

Юстиції;

Охорони здоров'я;

Освіти;

Місцевої промисловості;

Харчової промисловості;

Комунального господарства;

Соціального забезпечення;

Начальника шляхового управління;

Уповноваженого Комітету заготівель;

Начальника Управління в справах мистецтв.

Стаття 69. Народні Комісари Молдавської АРСР керують галузями державного управління, які належать до компетенції Молдавської АРСР, згідно з Конституцією УРСР і Молдавської АРСР.

Стаття 70. Народні Комісари Молдавської АРСР видають у межах компетенції відповідних Народних Комісаріатів накази і інструкції, на підставі і на виконання законів СРСР, УРСР і Молдавської АРСР, постанов і розпоряджень Рад Народних Комісарів СРСР, УРСР і Молдавської АРСР, наказів та інструкцій Народних Комісарів УРСР.

Стаття 71. Народні Комісаріати Молдавської АРСР керують довіреними їм галузями державного управління, підлягаючи як Раді Народних Комісарів Молдавської АРСР, так і відповідним Народним Комісаріатам УРСР.

Розділ VII.

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.

Стаття 72. Органами державної влади в областях, округах, районах, містах, селищах, станицях і селах УРСР є Ради депутатів трудящих.

Стаття 73. Обласні, окружні, районні, міські, районні у великих містах, селищні, станичні і сільські Ради депутатів трудящих обираються відповідно трудящими області, округи, району, міста, селища, станиці і села на строк 2 роки.

Стаття 74. Ради депутатів трудящих (області, округи, району, міста, селища, станиці, села) керують культурно-політичним та госпо-

дарським будівництвом на своїй території, встановлюють місцевий бюджет, керують діяльністю підлеглих їм органів управління, забезпечують охорону державного ладу, сприяють зміцненню обороноздатності країни, забезпечують додержання законів та охорону прав громадян.

Стаття 75. Ради депутатів трудящих ухвалюють рішення і дають розпорядження в межах прав, наданих їм законами СРСР і УРСР, а на території Молдавської АРСР в межах прав, наданих їм законами СРСР, УРСР і Молдавської АРСР.

Стаття 76. Виконавчими та розпорядчими органами обласних Рад депутатів трудящих, Рад депутатів трудящих адміністративних округ, районних, міських і сільських Рад депутатів трудящих є обирані ними виконавчі комітети в складі: голови, його заступників, секретаря і членів.

Стаття 77. Виконавчим і розпорядчим органом станичних, селищних і сільських Рад депутатів трудящих у невеликих селищах є обирані ними голова, його заступник і секретар.

Стаття 78. Виконавчі комітети Рад депутатів трудящих (області, округи, району, міста, селища, станиці, села) здійснюють керівництво культурно-політичним та господарським будівництвом на своїй території, на основі постанов відповідних Рад депутатів трудящих та вищестоячих державних органів.

Стаття 79. Сесії обласних Рад депутатів трудящих скликаються їх виконавчими комітетами не менше як 4 рази на рік.

Стаття 80. Сесії районних Рад депутатів трудящих і Рад депутатів трудящих адміністративних округ скликаються їх виконавчими комітетами не менше як 6 раз на рік.

Стаття 81. Сесії міських і сільських Рад депутатів трудящих скликаються їх виконавчими органами не менше одного разу на місяць.

Стаття 82. Обласні Ради депутатів трудящих, Ради депутатів трудящих адміністративних округ, районні і міські Ради депутатів трудящих обирають на час своєї сесії голову і секретаря для ведення засідань сесії.

Стаття 83. Голова сільської Ради скликає сільську Раду і веде її засідання.

Стаття 84. Виконавчі органи Рад депутатів трудящих безпосередньо підзвітні як Раді депутатів трудящих, що їх обрала, так і виконавчому органу вищестоячої Ради депутатів трудящих.

Стаття 85. Вищестоячі виконавчі комітети Рад депутатів трудящих мають право скасовувати рішення і розпорядження нижчестоячих виконавчих комітетів і припиняти рішення та розпорядження нижчестоячих Рад депутатів трудящих.

Стаття 86. Вищестоячі Ради депутатів трудящих мають право скасовувати рішення і розпорядження нижчестоячих Рад депутатів трудящих та їх виконавчих комітетів.

Стаття 87. Обласні Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

- Земельний;
- Фінансовий;
- Внутрішньої торгівлі;
- Місцевої промисловості;
- Народної освіти;
- Охорони здоров'я;
- Соціального забезпечення;
- Комунального господарства;
- Шляховий;
- Відділ в справах мистецтв;

Загальний;

Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей господарства області, з затвердження союзно-республіканських Народних Комісаріатів: Легкої промисловості, Харчової промисловості, Лісової промисловості, Зернових і тваринницьких радгоспів, обласні Ради депутатів трудящих утворюють відділи або Управління:

Легкої промисловості;

Харчової промисловості;

Лісової промисловості;

Зернових і тваринницьких радгоспів.

Стаття 88. Відповідно до умов області, на основі законів СРСР і УРСР, загальносоюзні Народні Комісаріати і Народний Комісаріат Внутрішніх Справ утворюють при обласних Радах депутатів трудящих свої Управління.

Комітет заготівель призначає при обласних Радах депутатів трудящих своїх уповноважених.

Стаття 89. Відділи і Управління обласних Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як відповідній обласній Раді депутатів трудящих та її виконавчому комітетові, так і відповідному Народному Комісаріатові УРСР.

Стаття 90. Ради депутатів трудящих адміністративних округ і їх виконавчі комітети утворюють відділи і ведуть свою роботу на основі законів і указів верховних органів УРСР та рішень обласних Рад депутатів трудящих.

Стаття 91. Районні Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

Земельний;

Народної освіти;

Фінансовий;

Внутрішньої торгівлі;

Охорони здоров'я;

Соціального забезпечення;

Загальний;

Шляховий;

Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей господарства району, з затвердження обласної Ради депутатів трудящих, районні Ради депутатів трудящих утворюють відділи:

Комунальний;

Місцевої промисловості.

Комітет заготівель призначає при районних Радах депутатів трудящих своїх уповноважених.

Стаття 92. Відповідно до умов району, на основі законів СРСР і УРСР, з затвердження відповідної обласної Ради депутатів трудящих Народний Комісаріат Внутрішніх Справ утворює при районних Радах депутатів трудящих свої Управління.

Стаття 93. Відділи районних Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як районній Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

Стаття 94. Міські Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

Фінансовий;
 Комунального господарства;
 Внутрішньої торгівлі;
 Охорони здоров'я;
 Народної освіти;
 Соціального забезпечення;
 Загальний;
 Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей промисловості міста, його міського і приміського господарства:

Місцевої промисловості;
 Земельний.

Стаття 95. Відділи міських Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як міській Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові районної Ради депутатів трудящих або відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

Стаття 96. Відділи міської Ради депутатів трудящих Києва підлягають у своїй діяльності як Раді депутатів трудящих Києва і її виконавчому комітетові, так і відповідному Народному Комісаріатові УРСР безпосередньо.

Стаття 97. По закінченні повноважень обласних, окружних, районних, міських, селищних, станичних і сільських Рад депутатів трудящих їх виконавчі і розпорядчі органи зберігають свої повноваження аж до утворення новообраними Радами нових виконавчих і розпорядчих органів.

Розділ VIII.

БЮДЖЕТ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Стаття 98. Державний бюджет УРСР складається Радою Народних Комісарів УРСР і подається нею на затвердження Верховної Ради УРСР.

Затверджений Верховною Радою УРСР державний бюджет УРСР публікується до загального відома.

Стаття 99. Верховна Рада УРСР обирає бюджетну комісію, яка доповідає Верховній Раді свій висновок по державному бюджету УРСР.

Стаття 100. Звіт про виконання державного бюджету УРСР затверджується Верховною Радою УРСР і публікується до загального відома.

Стаття 101. В бюджет Молдавської АРСР і місцеві обласні бюджети, а також в бюджети адміністративних округ, районних, міських і сільських Рад включаються прибутки від місцевого господарства, відрахування від державних прибутків, що надходять на їх території, а також надходження від місцевих податків і зборів у розмірах, встановлюваних законодавством СРСР і УРСР.

Розділ IX.

СУД І ПРОКУРАТУРА.

Стаття 102. Правосуддя в УРСР здійснюється Найвищим Судом УРСР, Найвищим Судом Молдавської АРСР, обласними судами, судами адміністративних округ, а також спеціальними судами СРСР, що створюються за постановою Верховної Ради СРСР, народними судами.

Стаття 103. Розгляд справ у всіх судах здійснюється з участю народних засідателів, крім випадків, спеціально передбачених законом.

Стаття 104. Найвищий Суд УРСР є найвищим судовим органом УРСР. На Найвищий Суд УРСР покладається нагляд за судовою діяльністю всіх судових органів УРСР, Молдавської АРСР і областей.

Стаття 105. Найвищий Суд УРСР обирається Верховною Радою УРСР на строк 5 років.

Стаття 106. Найвищий Суд Молдавської АРСР обирається Верховною Радою Молдавської АРСР на строк 5 років.

Стаття 107. Обласні суди, суди адміністративних округ обираються обласними Радами депутатів трудящих або Радами депутатів трудящих адміністративних округ на строк 5 років.

Стаття 108. Народні суди обираються громадянами району на основі загального, прямого й рівного виборчого права при таємному голосуванні на строк 3 роки.

Стаття 109. Судочинство в УРСР провадиться українською мовою, в Молдавській АРСР — молдавською або українською мовою, залежно від національного складу більшості населення району, з забезпеченням для осіб, які не володіють мовою більшості, цілковитого ознайомлення з матеріалами справи через перекладача, а також права виступати на суді рідною мовою.

Стаття 110. Розгляд справ у всіх судах УРСР відкритий, оскільки законом не передбачені винятки, з забезпеченням обвинуваченому права на оборону.

Стаття 111. Судді незалежні і підкоряються тільки законові.

Стаття 112. Вищий нагляд за точним виконанням законів усіма Народними Комісаріатами і підвідомчими їм установами, так само, як окремими службовими особами, а також громадянами на території УРСР здійснюється як Прокурором СРСР безпосередньо, так і через Прокурора УРСР.

Стаття 113. Прокурор УРСР призначається Прокурором СРСР на строк 5 років.

Стаття 114. Прокурор Молдавської АРСР і обласні прокурори призначаються Прокурором СРСР на строк 5 років.

Стаття 115. Прокурори адміністративних округ, районні і міські прокурори призначаються Прокурором УРСР з затвердження Прокурора СРСР на строк 5 років.

Стаття 116. Органи прокуратури здійснюють свої функції незалежно від будьяких місцевих органів, підлягаючи тільки Прокуророві СРСР.

Розділ X.

ОСНОВНІ ПРАВА Й ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН.

Стаття 117. Громадяни УРСР мають право на працю, тобто право на одержання гарантованої роботи з оплатою їх праці у відповідності з її кількістю і якістю.

Право на працю забезпечується соціалістичною організацією народного господарства, неухильним зростанням продуктивних сил радянського суспільства, усуненням можливості господарських криз і ліквідацією безробіття.

Стаття 118. Громадяни УРСР мають право на відпочинок.

Право на відпочинок забезпечується скороченням робочого дня для величезної більшості робітників до 7 годин, установленням щорічних відпусток робітникам і службовцям з збереженням заробітної плати,

наданням для обслуговування трудящих широкої сітки санаторіїв, будинків відпочинку, клубів.

Стаття 119. Громадяни УРСР мають право на матеріальне забезпечення в старості, а також — в разі хвороби і втрати праездатності.

Це право забезпечується широким розвитком соціального страхування робітників і службовців за рахунок держави, безплатною медичною допомогою трудящим, наданням у користування трудящим широкої сітки курортів.

Стаття 120. Громадяни УРСР мають право на освіту.

Це право забезпечується загальнообов'язковою початковою освітою, безплатністю освіти, включаючи вищу освіту, системою державних стипендій величезній більшості тих, що вчаться у вищій школі, навчанням у школах рідною мовою, організацією на заводах, в радгоспах, машинно-тракторних станціях і колгоспах безплатного виробничого, технічного й агрономічного навчання трудящих.

Стаття 121. Жінці в УРСР надаються рівні права з чоловіком у всіх галузях господарського, державного, культурного і громадсько-політичного життя.

Можливість здійснення цих прав жінок забезпечується наданням жінці рівного з чоловіком права на працю, оплату праці, відпочинок, соціальне страхування і освіту, державною охороною інтересів матері й дитини, наданням жінці при вагітності відпусток з збереженням утримання, широкою сіткою родильних будинків, дитячих ясел і садків.

Стаття 122. Рівноправність громадян УРСР, незалежно від їх національності і раси, в усіх галузях господарського, державного, культурного і громадсько-політичного життя є непорушним законом.

Яке б то не було пряме чи посереднє обмеження прав або, навпаки, встановлення прямих чи посередніх переваг громадян залежно від їх расової і національної приналежності, так само як усяка проповідь расової або національної винятковості, або ненависті і зневаги — караються законом.

Стаття 123. З метою забезпечення за громадянами свободи совісті церкву в УРСР відокремлено від держави і школу від церкви. Свобода відправлення релігійних культів і свобода антирелігійної пропаганди визнається за всіма громадянами.

Стаття 124. У відповідності з інтересами трудящих і з метою зміцнення соціалістичного ладу громадянам УРСР гарантується законом:

- а) свобода слова,
- б) свобода друку,
- в) свобода зборів і мітингів,
- г) свобода вуличних походів і демонстрацій.

Ці права громадян забезпечуються наданням трудящим і їх організаціям друкарень, запасів паперу, громадських будинків, вулиць, засобів зв'язку і інших матеріальних умов, необхідних для їх здійснення.

Стаття 125. У відповідності з інтересами трудящих і з метою розвитку організаційної самодіяльності і політичної активності народних мас громадянам УРСР забезпечується право об'єднання в громадські організації: професійні спілки, кооперативні об'єднання, організації молоді, спортивні й оборонні організації, культурні, технічні й наукові товариства, а найбільш активні й свідомі громадяни з лав робітничого класу й інших верств трудящих об'єднуються у Комуністичну партію (большовиків) України, яка є передовим загоном трудящих в їх боротьбі за зміцнення і розвиток соціалістичного ладу і являє собою керівне ядро всіх організацій трудящих, як громадських, так і державних.

Стаття 126. Громадянам УРСР забезпечується недоторканість особи. Ніхто не може бути заарештований інакше, як за постановою суду або з санкції прокурора.

Стаття 127. Недоторканість житла громадян і тайна листування охороняються законом.

Стаття 128. УРСР надає право притулку іноземним громадянам, що переслідуються за оборону інтересів трудящих, або наукову діяльність, або національно-визвольну боротьбу.

Стаття 129. Кожний громадянин УРСР зобов'язаний додержувати Конституції Української Радянської Соціалістичної Республіки, виконувати закони, додержувати дисципліни праці, чесно ставитися до громадського обов'язку, поважати правила соціалістичного співжиття.

Стаття 130. Кожний громадянин УРСР зобов'язаний берегти і зміцнювати суспільну, соціалістичну власність, як священну і недоторкану основу радянського ладу, як джерело багатства і могутності батьківщини, як джерело заможного і культурного життя всіх трудящих.

Особи, що роблять замах на суспільну, соціалістичну власність, є ворогами народу.

Стаття 131. Загальний військовий обов'язок є законом.

Військова служба в Робітничо-Селянській Червоній Армії є почесний обов'язок громадян УРСР.

Стаття 132. Захист батьківщини є священний обов'язок кожного громадянина УРСР. Зрада батьківщини: порушення присяги, перехід на бік ворога, заподіяння шкоди військовій силі держави, шпигунство — караються за всією суворістю закону, як найтяжчий злочин.

Розділ XI.

ВИБОРЧА СИСТЕМА.

Стаття 133. Вибори депутатів до всіх Рад депутатів трудящих: Верховної Ради УРСР, Верховної Ради Молдавської РСР, обласних Рад депутатів трудящих, Рад депутатів трудящих адміністративних округ, районних, міських, селищних, станичних і сільських Рад депутатів трудящих, — проводяться виборцями на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

Стаття 134. Вибори депутатів є загальними: всі громадяни УРСР, які досягли 18 років, незалежно від расової і національної приналежності, віросповідання, освітнього цензу, осілості, соціального походження, майнового стану та минулої діяльності, мають право брати участь у виборах депутатів і бути обраними, за винятком божевільних і осіб, засуджених судом з позбавленням виборчих прав.

Стаття 135. Вибори депутатів є рівними: кожний громадянин має один голос; всі громадяни беруть участь у виборах на рівних засадах.

Стаття 136. Жінки користуються правом обирати і бути обраними нарівні з чоловіками.

Стаття 137. Громадяни, які перебувають у лавах Червоної Армії, користуються правом обирати і бути обраними нарівні з усіма громадянами.

Стаття 138. Вибори депутатів є прямими: вибори до всіх Рад депутатів трудящих, починаючи від сільської та міської Ради депутатів трудящих аж до Верховної Ради УРСР, проводяться громадянами безпосередньо шляхом прямих виборів.

Стаття 139. Голосування при виборах депутатів є таємним.

Стаття 140. Вибори депутатів до Рад депутатів трудящих УРСР провадяться по виборчих округах за такими нормами:

до обласних Рад: Вінницької, Київської, Харківської — один депутат від 30.000 населення; Дніпропетровської, Донецької, Одеської і Чернігівської — один депутат від 25.000 населення;

до Рад депутатів трудящих адміністративних округ — один депутат від 5.000 населення;

до міських Рад і районних Рад в містах залежно від розміру міста або міського району — один депутат не менше ніж від 100 і не більше ніж від 1.000 чоловік населення;

до сільських Рад залежно від розміру району діяльності сільської Ради — один депутат не менше ніж від 100 і не більше ніж від 250 чоловік населення.

Виборчі норми для кожної окружної, районної і міської Ради депутатів трудящих встановлюються „Положенням про вибори до Рад депутатів трудящих УРСР“ в межах виборчих норм, вказаних у цій статті.

Виборчі норми для сільських, станичних і селищних Рад депутатів трудящих встановлюються обласними Радами депутатів трудящих і Верховною Радою Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки в межах виборчих норм, вказаних у цій статті.

Стаття 141. Кандидати при виборах виставляються по виборчих округах.

Право виставлення кандидатів забезпечується за громадськими організаціями й товариствами трудящих: комуністичними партійними організаціями, професійними спілками, кооперативами, організаціями молоді, культурними товариствами.

Стаття 142. Кожний депутат зобов'язаний звітувати перед виборцями в своїй роботі і в роботі Ради депутатів трудящих і може бути в усякий час відкликаний за рішенням більшості виборців у встановленому законом порядку.

Розділ XII.

ГЕРБ, ПРАПОР, СТОЛИЦЯ.

Стаття 143. Державний герб УРСР складається з золотих серпа і молота, зображених на червоному фоні в променях сонця, облямованих колоссям, з написом: зверху над серпом і молотом „УРСР“ і внизу „Пролетарі всіх країн, єднайтесь!“.

Стаття 144. Державний прапор УРСР складається з червоного полотнища, в лівому кутку якого, коло древка наверху, вміщені золоті серп і молот і літери „УРСР“.

Стаття 145. Столицею Української Радянської Соціалістичної Республіки є місто Київ.

Розділ XIII.

ПОРЯДОК ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ.

Стаття 146. Зміна Конституції УРСР провадиться лише за рішенням Верховної Ради УРСР, ухваленим більшістю не менше $\frac{2}{3}$ голосів.

м. Київ.

30 січня 1937 року

Резолюція Наукової сесії по вивчанню впливу високогірного клімату на організм людини, що відбулася 17 березня 1936 р.

1. Вивчання впливу високогірного клімату, а також висотних польотів та парашутних стрибків на організм людини, розпочате рядом наукових працівників Союзу, має не тільки теоретичне, але й практичне й оборонне значення — і для різних робіт на гірських висотах і для авіації.

2. Опрацювання цих питань дало вже цікаві дані, висвітливши стан організму на значній висоті і накресливши способи профілактики й терапії гірської хвороби; проте це опрацювання не можна ще вважати закінченим.

3. Цю проблему треба й далі планомірно й систематично вивчати. Отже сесія вважає за доконечно потрібне і протягом 1936 року продовжувати роботи, розпочаті під час експедиції 1935 року на Ельбрус.

4. Роботу в цьому напрямі різних організацій Союзу треба ув'язати, провадивши її систематичним і плановим порядком.

5. Вважати за потрібне провадити періодичні наради працівників, що беруть участь в опрацюванні цієї проблеми, для дальшого планування роботи в даному напрямі.